

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dien et mon Droit.

DINGSDAG 11 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 16 Augustus.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden franko p. p. f 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau van DE TIJD."

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels worden tegen de regel. — Voor alle advertentiën wordt afzonderlijk plaatssegetregt betaald. Voor groote letters wordt meer plaatsruimte meer.

De Engelschen schijnen op nieuw een begeerig oog te slaan naar het eiland Borneo. Een tijd lang scheen deze zaak gerust te hebben, nu lezen wij echter in de Londensche bladen, dat een verzoekschrift, onder teekend door kooplieden, reeders en bankiers uit de city aan het Parlement is ingeboden, waarin verlangd wordt, dat de kolonie, door sir James Brooke in Sawarak gewicht, onder de bescherming van Engeland moge komen, niet alleen omdat sir James Brooke regtmatische aanspraak heeft op het verhooren zijner wenschen, maar ook omdat op Borneo de Engelsche handel toeneemt, welks omzet op twee en een half miljoen wordt begroot. Deze laatste reden, wanneer het gelukt het nut te doen inzien, dat die handel van den verzochten overgang der kolonie Sawarak naar de Britsche kroon zal trekken, moet een overwegenden invloed op de besluiten der regering uitoefenen. Blijkt het waarlijk dat de handel daarmede gediend is, dan zal het onderzoek naar de meerdere of mindere regtmatische van Sir Brooke's aanspraken, niet zeer scherp wezen. De Times, die sterk aandringt op het vervullen der verwachtingen in genoemd verzoekschrift uitgedrukt, beschouwt de regten van sir James Brooke dan als zoo stellig, dat er op dit punt zelfs geen schaduw van twijfel bij het blad bestaat. De regering van Groot-Brittannië, zegt de Times, is bereids zoo ver gegaan, dat het niet met de eer en de trouw zou overeenkomen als zij sir J. Brooke afviel, wiens stelling zij herhaaldelijk erkend en getracht heeft ten voordeele van Engeland aan te worden. Dit is een grond, welke voor het verzoekschrift pleit. Een tweede grond, volgens den Times, en hier komt het eigenlijk op aan, is het gewigt, dat voor Engeland als natie voortspruit uit het bezit van een kolonie aan de Noordwestkust van Borneo en wel om de aardrijkskundige ligging. Sir J. Brooke heeft zich bereid verklaard, onder zekere voorwaarden, het gebied Sarawak aan de Engelsche Regering af te staan. Die voorwaarden komen hoofdzakelijk op het volgende neer. 1°. de betaling eener aanzienlijke koopsom. 2°. zekere waarborgen dat de Britsche Regering de inwoners in hun godsdienst, wetten en gebruiken zal beschermen. Door het eischen van deze bepaling, meent Sir James Brooke waarschijnlijk zijn verplichtingen te vervullen jegens een volkstem, die hem, onder den titel van Radjab, tot zijn opperheer koos, en welks land hij nu aan een buitenlandsche mogendheid te koop aanbiedt. De heer Brooke vindt het voorts wenschelijk dat een Engelsche kanonneerboot of een ander gewapend stoomvaartuig aan de kusten worde gestationeerd. "Het vraagstuk hangt," zegt de Times, "slechts tusschen de Hollanders en ons."

De Hollanders, die een groot gedeelte des eilands aan de Zuid-, Oost- en Westkust in bezit hebben, zijn er zeker niet zeer op gesteld in plaats van Dajakkers Engelschen tot bureu te krijgen. Engeland kan men den vinger niet geven, zonder gevaar te loopen de hand te verliezen. Nogtans; zoo de Engelsche regering ernstig mogt willen Sarawak in bezit te nemen, vreezen wij dat een verzet tegen zulk voornemen niet veel zou baten.

Omtrent de krijgsverrichtingen der verbonden mogendheden in China zijn eenige nadere tijdingen ontvangen. De korrespondent van den Times te Hong-Kong en twee brieven in den Franschen Moniteur deelen daarentrent het een en ander mede. Volgens den berigtgever van het Engelsche blad had Hwang, de opvolger van Yeh, een proklamatie aan de Kantonniers gerigt, waarin zij uitgenoodigd werden alle krachten in te spannen om de stad weder in hun bezit te krijgen. Het laat zich dan ook verstaan, dat de Europeesche bevelhebbers aldaar aarzelen nieuwe versterkingen naar de admiraals op den Pei-ho te zenden, uit vrees van, wat zij welligt in het Noorden zouden winnen, in het Zuiden te verliezen.

Na de inneming der forten en de aankomst der vlooten bij Tient-Sin, betoonen zich de Chineezzen aldaar zoo voorkomend en beleefd mogelijk. Dat deze houding

even als altijd een spel is; valt te duidelijker in het oog bij het gedrag van Hwang. De mandarijnen te Tient-Sin hebben zoowel hun instruktiën van het keizerlijk hof als de landvoogd te Kanton; de welwillendheid van de eersten, en de rijandelijkheid des laatsten hebben hetzelfde doel: tegenwerking der Engelschen en Franschen. Hier gebruikt men geweld, daar misleiding; het verschil ligt alleen in de wapenen. Waar dit alles op moet uitloopen valt zwaar met juistheid aan te geven. Om redenen, die wij vroeger reeds breedvoerig uiteen hebben gezet, schijnen ons de beste kansen niet voor de Europeanen te zijn. Zien wij in afwachting van nadere gebeurtenissen echter wat er, volgens de brieven in den Moniteur, bij Tient-Sin is voorgevallen.

Den 2ⁿ Junij, zegt dit blad, kwamen de twee Chineesche gevolmagtigden te Tient-Sin aan en zonden den 3ⁿ aan de Engelsche, Fransche, Russische en Amerikaansche gevolmagtigden hun vizite-kaartjes. Eerst den 6ⁿ had de eerste officiële bijeenkomst der Fransche gevolmagtigden met de mandarijnen uit Peking plaats. Ten 3 ure des namiddags begon de optocht aan den Yamun, waarin Lord Elgin en Baron Gros hun intrek hadden genomen. Scheepssoldaten van het landings-korps der Dragonne openden den trein; daarop volgden de muzik van de Nemesis en een peloton zeesoldaten. Het personeel van het gezantschap zat in palankijns. De kommandant van de Audacieuse begeleidde te paard den trein, die door matrozen en zeesoldaten werd gesloten. De optocht bewoog zich over een schipbrug van het groote keizerlijk kanaal naar de vlakte, waarop zich ongeveer een uur verder de Boedha-tempel verheft. Hier verwachtten de Mandarijnen de Franschen. Meer dan 100.000 Chineezzen staarden dit schouwspel aan. Op den achtergrond der kale vlakte ontwaarde men de tenten en vlaggen van het Chineesche leger. Baron Gros betrad den tempel onder het geraas der Chineesche muzik, op welks drempel de Mandarijnen hem ontvingen, en kreeg zijn zetel tusschen beide gevolmagtigden. Hierna volgde de uitwisseling der volmagten. Nadat de beide hoogwaardigheidsbekleeders de handteekening "des beheerschers van het groote keizerrijk Frankrijk" naauwkeurig en langdurig hadden bezien, spraken zij den wensch uit, dat tusschen Frankrijk en China weder vrede en goede verstandhouding mogten bestaan. Na eenige vaste en krachtige woorden van Baron Gros over hetzelfde onderwerp scheidden de gevolmagtigden, en iedere stoot zette zich in tegenovergestelde rigting in beweging."

Men ziet dat alles zich heeft bepaald tot het wisselen van beleefdheden.

Men zal zich herinneren, dat de vorige minister van Justicie het in het belang van ons gevangeniswezen noodig heeft geacht, dat eenige der beste gevangeniswezen in het buitenland werden onderzocht, omdat de inrigting der cellulaire gevangeniswezen in ons vaderland, in de laatste jaren gebouwd, in enkele opzigten bleek niet aan de verwachting te voldoen, en het dus van belang was, om, werd eenmaal ten voordeele van dat stelsel beslist, voor eene goede inrigting der alsdan in ons vaderland vrij talrijk op te rigten nieuwe gebouwen te zorgen. Dit onderzoek werd opgedragen aan de heeren Mr. P. W. Alstorpius Grewelink, inspektieur van 's Rijks gevangeniswezen, hoofdinspektieur van 's Rijks politie. J. A. H. Netuker, hoofdkommissie bij het departement van Justicie, en A. C. Pierson, ingenieur voor den gevangenisbouw.

Deze heeren hebben zich in den tijd van zes weken van hun last gekweten en thans aan den tegenwoordigen minister van Justicie een rapport ingediend, dat de uitkomsten behelst huiner gedane opnemingen. Zij hebben de navolgende gevangeniswezen bezocht: in België: te Antwerpen, het oude gemeenschappelijke — en het nieuwe cellulaire huis van verzekering, met een cellulaire gedeelte voor vrouwen; Vilvoorden, een kind, de strafgevangeniswezen voor mannelijk kriminel op korrektioneel veroordeelden; Kortrijk, het cellulaire huis van arrest; Leuven, de in aanbouw zijnde cellulaire gevangenis;

Luik, het cellulaire huis van verzekering, en de gevangenis voor jeugdige vrouwelijke veroordeelden; Yverviers, het cellulaire huis van arrest; Namen, het oude huis van verzekering en de strafgevangenis voor vrouwen; Charleroi en Dinant, de cellulaire huizen van arrest; St. Hubert, de gevangenis voor jeugdigen van het mannelijk geslacht, gedefinieerd op grond van art. 66 van den Code Pénal. In Frankrijk: te Rijssel, het huis van arrest; Straatsburg, het huis van korrektie, de protestantsche inrigting der dames diaconesses, en de fundatie der dames de Glaubitz; Neuhoff, de kolonie des dames de Glaubitz en de protestantsche inrigting aldaar; Oswald, de landbouw-kolonie voor jeugdige gevangenen van het mannelijk geslacht. In Duitsland: te Bruchsal, de cellulaire gevangenis voor mannen; in Pruissen, te Moabit, bij Berlijn de cellulaire gevangenis en de daarbij behoorende inrigting voor landbouw; Keulen, de strafgevangenis voor mannen, tevens huis van verzekering, en in Beieren, te Munchen, de strafgevangenis voor mannen.

In het eerste gedeelte van het rapport wordt medegedeeld het verslag der opnemings van de genoemde gevangeniswezen, waaraan 156 bladzijden gewijd worden.

Het tweede gedeelte, behelst beschouwingen op het voorgaande verslag gegrond, waarbij in eene vergelijking wordt getreden van ons gevangeniswezen met het buitenlandsche, met betrekking a. tot de gebouwen; b. de kleeding, ligging en bewassing; c. het onderwijs; d. de godsdienst; e. den arbeid; f. de geneeskundige dienst; g. de beambten; en h. de orde, tucht en behandeling der gevangenen.

Het derde gedeelte behelst voorstellen, die op de volgende nederkomen: 1°. de gemeenschappelijke opsluiting te doen vervangen door de afzonderlijke opsluiting, behoudens vier uitzonderingen, te weten: voor gevangenen ouder dan 60 jaren; — voor gevangenen van beide kunnen, die blijken voor de afzondering ongeschikt te zijn; — voor jeugdige gevangenen beneden de 16 jaren; — voor hen, wier straf den tijd van drie jaren (voor den langsten duur der afzonderlijke opsluiting gesteld) overschrijdt. — 2°. voor de gevangeniswezen in de hoofdplaatsen der provinciën, arrondissementen en kantons als beginsel aan te nemen, dat deze gebouwen moeten zijn cellulaire, met eenige zalen en nachtelijke afzondering voor gemeenschappelijk opgesloten gevangenen. Een gebouw van een dezer kategoriën hoogstens 250 cellen te doen bevatten. — 3°. aan de gevangenen, in plaats van klompen, schoenen te doen verstrekken en het dragen van klompen te beperken tot die gevallen — bijv. arbeid in de open lucht, enz., — waarin zij de voorkeur verdienen. De tegenwoordige voeding der gevangenen ten behoeve der jeugdige veroordeelden van beider kunne te doen herzien of verbeteren. 4°. in alle arrondissement-gevangeniswezen een vasten onderwijzer aan te stellen, belast met het geven van onderwijs in het lezen, schrijven en rekenen. In de gronden van natuur- en werktuigkunde, toegepast op ambachten; tot aardrijkskunde, gymnastiek en zang, met een tweede of adsistent-onderwijzer, mede met het houden van boeken belast. Dit onderwijs op gelijken voet in te voeren in de gevangeniswezen voor jeugdige veroordeelden; voor jongens, het ook in verband te brengen met den militairen stand en de zeevaart, en het in de centrale huizen te wijzigen naar den tijd der opsluiting. — 5°. Een allezins geschikt en voor de dienst toereikend personeel van beambten aan te stellen. Geen gepensioneerde officieren, maar kundige en verdienstelijke beambten van gevangeniswezen tot kommandanten en adjunkt-kommandanten van strafgevangeniswezen te benoemen; — en 6°. nopens de hier voren behandelde punten, in den zin der gedane voorstellen, de noodige reglementaire bepalingen vast te stellen.

Bij het verslag zijn gevoegd verschillende bijlagen en kaarten, allen betrekking hebbende op den bouw, de inrigting enz. der bezochte buitenlandsche gevangeniswezen.

Behalve de reeds vroeger vermelde adressen uit de provincie Zeeland, is ook thans door de burgemeesters der platelandsgemeenten op het eiland Walcheren een

